

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 70/08-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti T. V., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 44/2007 a jeho uznesením z 9. augusta 2007 sp. zn. 3 Tos 44/2007 takto

r o z h o d o l :

Základné právo T. V. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 44/2007 a jeho uznesením z 9. augusta 2007 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2007 doručená sťažnosť T. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 44/2007 a jeho uznesením č. k. 3 Tos 44/2007-415 z 9. augusta 2007.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 70/08-8 z 20. februára 2008 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 44/2007 a jeho uznesením č. k. 3 Tos 44/2007-415 z 9. augusta 2007 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd sťažnosť na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 24. apríla 2008 a krajský súd vo vyjadrení doručenom 2. mája 2008 vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na predmet konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 53/06 z 19. marca 2006 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). V súčasnosti je sťažovateľ podľa rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 38/2006 z 20. júla 2006 vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Prokurátor Krajskej prokuratúry v T. (ďalej len „krajská prokuratúra“) podal 5. septembra 2006 okresnému súdu obžalobu č. k. Kv 13/06-67 pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných

látok, jedov alebo prekursorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. a), c) a e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Sťažovateľ podal okresnému súdu 1. júna 2007 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd žiadosť sťažovateľa uznesením č. k. 7 T 149/06-393 z 19. júna 2007 zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 26. júna 2007 sťažnosť krajskému súdu. Krajský súd uznesením z 9. augusta 2007 sp. zn. 3 Tos 44/2007 sťažnosť zamietol. Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa v uvedenom rozhodnutí nezaoberal písomnými dôvodmi uvedenými v jeho sťažnosti.

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým ústavný súd vysloví, že postupom krajského súdu v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby v súvislosti s jeho rozhodnutím sp. zn. 3 Tos 44/2007 z 9. augusta 2007 došlo k porušeniu jeho základného práva na osobnú slobodu podľa č. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uvedené rozhodnutie zruší a prizná mu náhradu trov právneho zastúpenia.

Krajský súd vo svojom stanovisku k sťažnosti sp. zn. Spr. 284/08 z 28. apríla 2008 uviedol:

„Krajský súd v Trnave citovaným rozhodnutím (uznesenie sp. zn. 3 Tos 44/2007 z 9. augusta 2007, pozn.) zamietol sťažnosť T. V., ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu v Trnave zo dňa 19. 6. 2007 sp. zn. 7 T 149/2006. Uvedeným rozhodnutím nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy, dohovoru a listiny nakoľko sa krajský súd dostatočne zaoberal argumentáciou obžalovaného uvedenou v podanej sťažnosti.

Vo svojom rozhodnutí stručne vyložil v čom vidí u obžalovaného aj naďalej dôvody väzby v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. a zároveň preskúmal aj materiálnu stránku z pohľadu dôvodnosti väzby. Je nutné konštatovať, že v uvedenom čase sa v trestnej veci obžalovaného viedlo na hlavnom pojednávaní rozsiahle dokazovanie pre závažný trestný čin, pričom nebolo možné v rámci daného konania krajským súdom uzavrieť, že procesné pochybenia vedú k podstatnej zmene okolností prípadu. Krajský súd v uznesení jednoznačne konštatoval, že skutočnosťami namietanými v žiadosti o prepustenie z väzby ako aj v sťažnosti sa vyporiada súd I. stupňa pri rozhodnutí vo veci samej.“

Z dokladov, ktoré ústavnému súdu predložil sťažovateľ, ako aj z pripojených spisov okresného súdu sp. zn. 7 T 149/2006 a zberného spisu krajského súdu sp. zn. 3 Tos/44/2007 možno skutkový stav zhrnúť takto:

Sťažovateľ je v trestnom konaní stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a), c) a e) Trestného zákona a zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 53/06 z 19. marca 2006 bol sťažovateľ z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby s tým, že táto sa započítava od 17. marca 2006 od 7.10 h. Sťažovateľ podal do zápisnice o svojom výsluchu sťažnosť proti uvedenému uzneseniu. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo/16/2006 z 28. marca 2006 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal krajskej prokuratúre žiadosť o prepustenie z väzby a zároveň požiadal prokurátora o podanie návrhu na zmenu dôvodov väzby. Okresný súd uznesením sp. zn. Tp 92/06 z 19. júna 2006 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tpo/38/2006 z 20. júla 2006 tak, že ju zamietol a sťažovateľa naďalej ponechal vo väzbe z dôvodu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Krajská prokuratúra podala na sťažovateľa obžalobu 7. septembra 2006 pod sp. zn. Kv 13/06-67. Obžaloba bola prerokovaná pod sp. zn. 7 T 149/06 na verejnom zasadnutí 31. októbra 2006, na ktorom okresný súd uznesením rozhodol, že naďalej trvajú dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V písomnom vyhotovení uznesenia č. k. 7 T 149/06-279 z 31. októbra 2006 bolo omylom uvedené, že u sťažovateľa naďalej trvajú dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Vo veci bolo pod č. k. 7 T 149/06-286 z 13. novembra 2006 vydané opravné uznesenie o výroku (napriek tejto skutočnosti vzniknutá chyba sa premietla do konania aj v ďalšom období, pozn.). Proti uzneseniu o zmene dôvodov trvania väzby, v spojení s opravným uznesením, podal sťažovateľ 1. decembra 2006 sťažnosť. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos/89/2006 z 5. decembra 2006 sťažnosť zamietol. Vo veci bolo nariadené hlavné pojednávanie na 16. január 2007,

ktoré bolo odročené na neurčito pre námietku zaujatosti okresného súdu, ktorú vzniesol právny zástupca sťažovateľa. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Nto1/2007 zo 6. februára 2007 rozhodol, že námietke sťažovateľa na odňatie veci a jej prikázanie inému súdu nevyhovuje. Hlavné pojednávanie vo veci uskutočnené 17. apríla 2007 bolo odročené na 22. máj 2007 a opätovne na 26. jún 2007 za účelom vypočutia svedkov.

Sťažovateľ podal 1. júna 2007 okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú doplnil 20. júna 2007 a odôvodnil ju tým, že obžaloba je nezákonná, pretože do nej boli zahrnuté skutočnosti, ku ktorým nebol vypočutý, a v konaní bol použitý dôkaz, ktorý nebol získaný zákonným spôsobom. Uvedeným konaním okresného súdu tak podľa tvrdení sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu a práva na spravodlivé súdne konanie. Konajúca sudkyňa dala 11. júna 2007 pokyn na založenie sťažnosti do spisu a 13. júna 2007 bola zaslaná na vyjadrenie krajskej prokuratúry. Prokurátor krajskej prokuratúry vo svojom vyjadrení č. k. Kv 13/06-148 zo 14. júna 2007 uviedol, že podľa jeho názoru dôvody väzby u sťažovateľa pretrvávajú, a preto navrhuje, aby žiadosti obžalovaného nebolo vyhovené. O podanej sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením č. k. 7 T/149/2006-393 z 19. júna 2007 tak, že ju zamietal. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu 26. júna 2007 sťažnosť s identickým odôvodnením, ako uviedol v žiadosti o prepustenie adresovanej okresnému súdu, a tiež s odôvodnením, že okresný súd sa argumentáciou uvedenou v žiadosti nezaoberal, z jeho odôvodnenia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Dňa 26. júna 2007 sa vo veci uskutočnilo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na 18. september 2007. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos/44/2007 z 9. augusta 2007 sťažnosť zamietol.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v súvislosti so zamietnutím jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že...

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou konštatoval, že v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 34/07).

Ústavný súd konštatuje, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je

zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07, III. ÚS 177/08).

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy postupom krajského súdu a jeho uznesením sp. zn. 3 Tos 44/2007 z 9. augusta 2007, ktorým rozhodol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku o zamietnutí jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 T 149/2006 z 19. júna 2007 o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. K porušeniu jeho základných práv malo dôjsť v dôsledku toho, že krajský súd sa pri rozhodovaní vôbec nezaoberal argumentáciou obhajoby sťažovateľa uvedenej v jeho sťažnosti. Sťažovateľ tvrdil, že pôvodne tak pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby postupoval okresný súd, a preto bol pri podávaní sťažnosti krajskému súdu nútený zopakovať argumentáciu uvedenú v žiadosti o prepustenie z väzby. Sťažovateľ v doslovnom znení uviedol argumenty, ktoré boli súčasťou jeho žiadosti o prepustenie z väzby, pričom zdôraznil, že už k nej pripojil rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tz 9/2006, z ktorého vyplýva, že neoznámenie uznesenia obvinenému podať proti rozhodnutiu o pribratí znalca sťažnosť, je porušením ústavného práva na obhajobu obvineného, ako aj práva na spravodlivý proces. V jeho prípade však nebolo vôbec vydané uznesenie o pribratí znalca, v dôsledku čoho sa podaný znalecký posudok nemôže použiť ako dôkaz, a tak podľa tvrdení sťažovateľa prevažuje záujem na jeho osobnej slobode nad záujmom spoločnosti obmedziť ju. V sťažnosti ďalej poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 135/04 z 10. júna 2004 a na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. R 95/1999, podľa ktorého môžu orgány činné v trestnom konaní prihliadať len na tie okolnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby.

Krajský súd po preskúmaní spisového materiálu vo veci dospel k záveru, že aj v štádiu konania, v ktorom sťažovateľ podal svoju opakovanú žiadosť o prepustenie z väzby, dôvody väzby trvajú nezmenene ďalej, pričom poukázal na napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ktoré si v uvedenej časti osvojil. Krajský súd potvrdil, že u sťažovateľa pretrvávajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to vzhľadom na charakter trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ trestne stíhaný, ako aj osobu samotného sťažovateľa. Procesné pochybenia okresného súdu, na ktoré poukázal sťažovateľ, nie sú podľa rozhodnutia krajského súdu dôvodmi, ktoré by v danom štádiu trestného konania spochybňovali dôvodnosť trvania väzby. Krajský súd vo svojom rozhodnutí argumentoval, že znalecký posudok, ktorý sťažovateľ napáda v tomto štádiu konania, bol známy už v čase vzatia do väzby, pričom jeho nezákonnosť sťažovateľ nenamietal. S touto skutočnosťou, ako aj ďalšími, ktoré sú predmetom žiadosti a sťažnosti o prepustenie z väzby, sa musí vysporiadať súd prvého stupňa pri rozhodovaní vo veci samej.

Vychádzajúc z argumentov sťažovateľa a po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia ústavný súd zastáva názor, že vzhľadom na štádium trestného konania a dôvody, ktorými krajský súd prezentoval opodstatnenosť väzby, možno jeho rozhodnutie považovať za legitímne. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta predovšetkým nezákonnosť vykonaných dôkazov, ktoré boli podkladom vypracovania obžaloby a majú vplyv na ďalšie trvanie väzby. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že dôvody trvania preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku pretrvávajú v prípade, ak existuje dôvodná obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Vzhľadom na osobu sťažovateľa, ktorý je obvinený zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, pričom v minulosti bol opakovane stíhaný a právoplatne odsúdený pre obdobné trestné činy, ako aj skutočnosť, že sám je užívateľom omamných látok, naďalej existuje dôvodná obava, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti. Väzba v uvedenom prípade je preto opodstatnená. Zákonnosť získania a vykonania dôkazov bude posudzovaná v štádiu rozhodovania vo veci samej, t. j. pri rozhodovaní o vine a treste sťažovateľa za spáchané trestné činy.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 135/04 z 10. júna 2004, v ktorom ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu. V uvedenom prípade však išlo o odlišnú situáciu, pretože ústavný súd vyslovil porušenie označeného práva na základe skutočnosti, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí nepoukázal na písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa, a ani sa nezaoberal argumentáciou, ktorá bola v nej obsiahnutá. V prípade prerokovávanej sťažnosti k takejto situácii nedošlo.

Vo vzťahu k tvrdeniam, ktoré krajský súd prezentoval ako dôvody svedčiace na trvanie väzby, ústavný súd opätovne poznamenáva, že charakter a závažnosť trestnej činnosti [v prípade sťažovateľa ide o obvinenie zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a), c) a e) Trestného zákona] má na posúdenie zákonnosti väzby v jednotlivých štádiách trestného konania zásadný význam. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, ako aj osobu páchatel'a považoval ústavný súd závery krajského súdu za logické a dostatočné.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

Pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľa zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu a priznať mu úhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže ústavný súd vyslovil, že v sťažnosti označené práva sťažovateľa porušené neboli, uvedenými návrhmi sťažovateľa sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008